

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ЕКОЛОГО-ІННОВАЦІЙНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ У РЕГІОНІ

В сучасних умовах господарювання конкурентна політика підприємства визнана рушійною силою економічного зростання країни, що спрямовується на формування системи конкурентних переваг підприємств певної галузі регіону в розрізі складових маркетингового комплексу суб'єктів господарювання, реалізація якої здійснюється згідно нормативно-правових актів лобійованих безпосередньо підприємцями у бізнес - середовищі.

В науковій літературі розглядаються два рівні організації та функціонування конкурентної політики: держави і окремого підприємства. До основних завдань конкурентної політики держави відноситься формування всередині країни відповідного конкурентного середовища, що дозволило б підприємствам ефективно застосовувати власні конкурентні переваги і забезпечувати відповідний рівень конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації. В свою чергу конкурентна політика окремого підприємства спрямовується на визначення шляхів підтримки та подальшого її розвитку в умовах конкурентного середовища, що сформувалося в державі, галузі, регіоні [1].

Рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств залишається низьким в порівнянні як з країнами ЄС (територіальна ознака), так із пострадянськими країнами (особливості розвитку продуктивних сил адміністративно-командної економіки), що відображено в негативному сальдо торговельного балансу України за останні роки.

Відсутність мотивів впровадження сучасних інноваційно-екологічних технологій у вітчизняне виробництво, яке характеризується високою і економічно необґрунтованою матеріало-, енерго-, і трудомісткістю, частково зумовлено формальною державною економічною політикою, яка в сукупності з неефективною інноваційною політикою, визначають недосконалу конкурентну політику підприємств, що відображається на величині експортного потенціалу країни.

В умовах ризику впровадження інновацій не гарантує прибутку суб'єкту підприємництва, тому визначається його можливостями оптимальним чином компанувати потенціал персоналу з інвестиційними вливаннями в об'єкти інтелектуальної власності, оперативно аналізувати інформаційні потоки з метою реалізації власної конкурентної політики. Об'єкти інтелектуальної власності (нематеріальні активи) тим самим визначають ринкові позиції підприємств, отже стають конкурентними перевагами, а наявність об'єктів інтелектуальної власності на перспективу дозволяє підвищувати рентабельність підприємницької діяльності, тобто практично реалізувати конкурентну політику. Процес використання інтелектуальних ресурсів у господарському обороті з метою створення доданої вартості є важливим чинником формування конкурентоспроможності підприємства в умовах становлення постіндустріального типу суспільства і стрімкої глобалізації міжгосподарських комунікацій [2].

В Україні процес удосконалення конкурентної політики на всіх рівнях повинен носити системний характер, спрямовуватись на утвердження засад ринкової моделі економіки шляхом функціонального удосконалення вітчизняної інноваційної політики та синергетичного поєднання форм підприємницької діяльності з екологічною економікою та економікою знань.

Вибір прогресивних форм здійснення господарської діяльності, які б дозволяли виготовляти конкурентоспроможну продукцію, в умовах ринкових взаємовідносин спонукає підприємництво орієнтуватися на інноваційно-екологічні процеси мінімізації ризиків від реалізації нововведень, що визначає одне з головних завдань сучасної економічної та соціальної регіональної політики в Україні.

Екологічне підприємництво, як вид діяльності, це процес виробництва товарів та надання послуг по оцінюванню, попередженню, лімітуванню або усуненню шкоди, завданої навколишньому середовищу, знищення відходів та зменшення рівня шуму, а також впровадження екологічно чистих технологій, використання яких у процесі виробництва мінімізує обсяги використовуваної сировини та рівень забруднення довкілля, яке по своїй суті і є інноваційним. Однак при цьому слід зазначити, що до товарів, робіт та послуг природоохоронного призначення відносяться товари, роботи та послуги, що прямо або опосередковано сприяють покращенню чи збереженню довкілля та надають можливість відтворювати природні ресурси. Роботи природоохоронного призначення містять у собі всі види підприємницької діяльності, що пов'язані з застосуванням продукції природоохоронного призначення. Що стосується ж послуг природоохоронного призначення то вони являють собою діяльність, кінцеві результати якої надають можливість використовувати продукцію природоохоронного призначення (інноваційну). [3].

Для України екологічне підприємництво це не лише засіб удосконалення вітчизняної промислової політики, а й один з напрямів подолання наявної екологічної кризи зумовленої застосуванням застарілих технологій виробництва і нераціональною територіально-просторовою дислокацією основних промислових потужностей, концентрація яких на незначних територіях є одним з факторів, які зумовлюють високий рівень забруднення навколишнього природного середовища на ділянках території відповідного регіону.

З урахуванням цих положень можна стверджувати, що конкурентна політика вітчизняних підприємств повинна розглядатися як узгоджена система, що компанує в собі аспекти маркетингової, інноваційної та екологічної політики, яка повинна забезпечувати еколого-інноваційну спрямованість розвитку підприємницької діяльності в Україні.

Конкурентна політика еколого-інноваційного підприємства повинна розглядатися як складова стратегічного плану розвитку підприємства за галузевими ознаками у взаємозв'язку з складовими регіональної інноваційної інфраструктури і включати такі структурні елементи:

1. Правила і методи конкурентної боротьби, що повинні систематично оновлюватись і розширюватись відповідно до змін у чинному законодавстві.
2. Систему конкурентних переваг підприємства, яка сформувалась стосовно до основних конкурентів, що функціонують на ринку і не суперечать ринковим законам господарювання.
3. Узгоджений комплекс стратегічних та тактичних дій спрямованих на удосконалення складових маркетингового комплексу, що свідчитимуть про еколого-інноваційну спрямованість його виробничо-господарської діяльності.
4. Систему аналізу інформаційних потоків щодо змін у конкурентному середовищі на ринку, що дозволить оперативно реагувати на ці зміни як результат реалізації впровадження регіональних стратегій інноваційного розвитку.

Отже, розвиток в Україні інноваційного підприємництва, що характеризується екологічною спрямованістю своєї господарської діяльності є не лише способом подолання сформованої екологічної кризи у промислових регіонах України, а й напрямом підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародних товарних ринках.

1. Кашуба Я.М. Реалізація конкурентної політики підприємництва з урахуванням впливу інституційних механізмів та процесів самоорганізації / Я.М. Кашуба // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2011. - №720. – С. 168-173. – (Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»). 2. Вірченко В.В. Ефективна комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності як фактор конкурентоспроможності підприємства у постіндустріальній економіці / В.В. Вірченко // Конкурентний розвиток підприємництва в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. – С. 88-93. 3. Купалова Г.І. Екологічне підприємництво як невід'ємна складова сталого розвитку України / Г.І. Купалова // Вісник Київського нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2011. - №26. - С. 35-39.